

[Landbrugsministeren.]

kommissionen skal udarbejde en beskrivelse af anlæggets forskellige dele og en vejledning i deres rette drift og vedligeholdelse. Beskrivelse og driftsvejledning udgør bilag til regulativet, men vil tillige være til stor gavn for den, der har ansvaret for anlæggets drift og vedligeholdelse.

Andre myndigheders adgang til at udøve kontrol bibeholdes eller øges ved den ændrede affattelse af § 81, stk. 2. Repræsentanter for kommunalbestyrelsen, som driver spildevandsanlæg, og for tilsynsmyndigheder foreslås i § 91 a givet adgang til at foretage undersøgelser på private virksomheder. Regler for laboratorier, der beskæftiger sig med undersøgelser af spildevand, foreslås indføjet som § 92 a.

For at sikre forureningskontrollens effektivitet foreslås i § 88 a indføjet bestemmelser om, at kommunale forsømmelser af at opfylde forpligtelser efter vandløbsloven eller en landvæsenskommissionskendelse kan afhjælpes ved en slags „tvangsfuldbyrdelse“ ved højere administrativ myndigheds indgriben.

Når beskyttelsen af de ferske vande og strandene kræver gennemførelse af kostbare anlæg, må det forudses, at der kan forekomme tilfælde, hvor anlæggene overstiger, hvad den lokale befolkning og kommune kan bære. Da det ofte tillige vil være en følge af forskellige myndigheders indgriben til fordel for almene interesser, er det i § 74 d foreslået, at der i sådanne tilfælde kan ydes statstilskud. Jeg tror, at der i befolkningen er en ganske særlig interesse for disse anlæg, der i særlig grad tjener almene interesser.

Foruden de omtalte forslag om vandområdernes beskyttelse mod forurening indeholder forslaget forskellige bestemmelser, hvorved den ved lov nr. 171 af 3. maj 1963 gennemførte ordning af de offentlige vandløbs vedligeholdelse bibeholdes og suppleres efter de i de forløbne år indvundne erfaringer.

Lovforslaget berører en række forskellige interesser lige fra den enkelte borgers behov for at komme af med en del af sit affald og den enkelte kommunes bestræbelser for at hjælpe ham og andre borgere til at gøre det på den mest praktiske måde gennem fælles anlæg.

Endvidere berøres en række almene

interesser som sundhedsvæsen, vandforsyning, hensigtsmæssig byudvikling og beskyttelse af vigtige dele af den natur, som bør bevares frie og rene til gavn for vor generation og gives videre til slægtled efter os i ordentlig stand.

Lovforslaget fremsættes derfor nu for at give mulighed for en grundig overvejelse af de forskellige interesser og hensyn, der må vurderes som en helhed. Tidspunktet nu giver også mulighed for at behandle dette lovforslag samtidig med indenrigsministerens forslag til lov om vandforsyning og muligvis andre forslag, der kan tjene til en rationalisering af planlægningslovgivningen.

Med disse bemærkninger tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Jeg skal dernæst have den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om landvæsensretter*, som knytter sig til forslaget vedrørende vandløbsloven og imødekommer nogle forslag fra spildevandskommissionen. I den gældende lov er samlet regler for landvæsensretternes sammensætning og forretningsgang. Det er efter vore retlige traditioner en hensigtsmæssig fremgangsmåde til at sikre offentlighed og en grundig oplysning af sager, som behandles af sagkyndige instanser, at det foreskrives, at behandlingen skal ske i en retssags form, selv om der ikke består en aktuel tvist. Landvæsensretterne behandler f. eks. sager om gennemførelse af store fælles vandaflednings- og kloakanlæg, om hvis gavnlighed der ikke er uenighed mellem grundejerne og vedkommende kommune. Her varetager landvæsensretten en række interesser uden for den kreds, som er direkte interesseret i anlægget. Mest aktuelt i dag, hvor også vandløbslovens spildevandsbestemmelser er til behandling, er det at nævne beskyttelsen af vandområder mod forurening. Vandløbsretten skal allerede nu, og det fremhæves yderligere i forslaget til lov om ændring af vandløbsloven, fastsætte krav om den fornødne rensning som vilkår for at tillade spildevandsanlægget. Denne opgave varetager retten på det offentliges vegne, og afgørelsen er ikke afhængig af parternes procedure.

Det forekommer imidlertid også, at der for landvæsensretten forelægges egentlige tvister

[Landbrugsministeren.]

til afgørelse, f. eks. erstatningskrav for skade på dambrug, eller at tvistigheder må afgøres i forbindelse med behandlingen af sager om gennemførelse af fælles anlæg. Hvor lov-givningen ikke indeholder udtrykkelige bestemmelser om særordninger, afgøres spørgs-mål om loves og dokumenters fortolkning og om erstatning af de almindelige domstole.

For øjeblikket kan i visse tilfælde skade-lidte vælge, om han vil indbringe sit erstat-ningskrav for domstolene eller for land-væsensretterne. Ved de foreslåede ændringer trækkes grænsen mellem de almindelige domstole og de særlige landvæsensretter tydeligere op; efter forslaget til § 72, stk. 4, i vandløbsloven og forslaget til ændret af-fattelse af § 26, stk. 3, i lov om landvæsens-retter gøres det klart, at spørgsmål, som normalt hører under de almindelige domstole, kun kan afgøres af landvæsensretter, når begge parter i tvisten er enige herom.

Som det fremgår af bilag 13 til spille-vandskommissionens betænkning, har Advoka-trådet henstillet, at almindelige retspleje-principper anvendes, når landvæsensretter behandler erstatningssager. Der er i be-mærkningerne til forslag til lov om ændring af lov om landvæsensretter gjort nærmere rede for, at Advokatrådets henstilling næsten fuldstændigt er fulgt ved ændringsforslagene til vandløbslovens § 7 og § 72, stk. 4, samt de i det foreliggende lovforslag foreslåede ændrede affattelser af § 26, stk. 3, og § 31 i lov om landvæsensretter.

Af de øvrige forslag til ændringer i lov om landvæsensretter skal jeg sluttelig fremhæve forslag nr. 3 om i lovens § 7 at give adgang til at nedsætte faste landvæsenskommissio-ner til behandling af alle sager, der vedrører et byudviklingsområde eller et samlet naturligt afstrømningsområde. Herved kan der, hvis der viser sig særligt behov derfor, etableres en ordening, som spillevandskom-missionen har fremhævet som gavnlige til opnåelse af den ønskelige koordination af kommunernes løsning af spillevandets af-ledning og rensning, og som også harmonerer med den af ECE anbefalede organisation. Fremtiden må vise, hvilken ordening der er mest egnet under vore forhold.

Med disse bemærkninger tillader jeg mig at anbefale også dette lovforslag til det høje tings velvillige behandling.

Jeg skal endvidere tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om udlån til sammenlægning, supplerings samt oprettelse af jordbrug m. m. og forslag til lov om udlån til arbejderboliger på landet.*

Ved de to lovforslag søges de fornødne midler til gennemførelse af udlånsvirksom-heden til de nævnte formål stillet til rådighed for finansåret 1968-69.

Forslaget til lov om udlån til sammenlæg-ning, supplerings samt oprettelse af jordbrug m. m. skal afløse den gældende udlånslov for finansåret 1967-68.

De beløb, der i §§ 1 og 2 foreslås stillet til rådighed henholdsvis af jordfondens og af statskassens midler, er sammenlagt af samme størrelse som beløbene i den gæl-dende udlånslov, nemlig 15 mill. kr. af jordfonden og 50,7 mill. kr. af statskassen. Fordelingen af de to beløb til de enkelte formål er også som i den gældende lov, alene med den ændring, at der af statskassen stilles 2 mill. kr. mindre til rådighed til oprettelse af nye selvstændige landbrug, men til gengæld stilles 2 mill. kr. mere til rådighed til oprettelse af nye selvstændige gartnerier under hensyn til den stigende interesse, der har vist sig for oprettelse af gartnerbrug.

For så vidt angår de enkelte lånesatser i § 3 skal jeg bemærke, at maksimumsbelø-bene for lån til jordkøb er fastsat uændret, bortset fra at det absolutte maksimumsbe-løb for jord til gartnerier er forhøjet til 65.000 kr. under hensyn til jordpriserne i de områder, som er særlig egnet til etablering af gartnerkolonier. Derimod har de fortsat stigende byggepriser og prisstigninger i øvrigt gjort det nødvendigt med en forhøjelse af de fleste af de øvrige lånesatser. Jeg gør her særlig opmærksom på forhøjelsen af lånesatsen til opførelse af drivhuse, der er nødvendig, hvis der skal kunne indrettes tidssvarende drivhuse.

Jeg henviser i øvrigt til bemærkningerne til lovforslaget.

I forslaget til lov om udlån til arbejderboli-ger på landet er de beløb, der foreslås stillet til rådighed af jordfondens og statskassens midler, sammenlagt af samme størrelse som i den gældende udlånslov, nemlig 50.000 kr. af jordfondens midler til statens erhvervelse af byggegrunde og 25 mill. kr. af statskas-sens midler til udlån.